

byłego więźnia - łagiernika w Z.S.

REFERAT
HISTORYCZNY

972

- 1/ Dane osobiste :
Łabada Wojciech st.egn.r.1900,urzednik Skarb.- zena
- 2/ Data i okolicznosci aresztowania :
17.III.1940 r.-usiłowanie przekroczenia granicy rumunskiej z zamiarem wstapienia do Armii Polskiej.-
- 3/ Nazwa obozu /więzienia / miejsc robót przymusowych :
Więzienie : Kołomyja, Stanisławów, Human, Kijów, Charków.-
Roboty przymusowe : Kandałaksza,-Murmansk,Pieczerskie Łagier.
- 4/ Opis obozu /więzienia /:
Więzienia nageł brudne,zanieczyszczone,w bardzo duzym stopniu zawsze-
ne,spanie na gołej podłodze i betonie,w wilgoci,w piwnicach i karce-
rach.- Głed,brak wody,przyberow do jedzenia,ogolnie brak najprymtyw-
niejszych sredkow do zycia.- Ogolna nędza.-
Więzienia i łagier straszne przepelnione. Spanie jeden na drugim.-
- 5/ Skład jancow,więźniow zesłancow :
W więzieniach w Polsce byli przewaznie więźniowie narodowosci pols-
kiej,-Mała ilosc ukraincow,zydow i rumunow.-
Było rowniez duze więziennych kobiet,a nawet z dziecni.-
Więźniami polskimi byli przewaznie wojskowi,P.P.,i działacze społecz-
ni,miedzy ktorymi panowały stosunki wzajemnie dobre.-
W stosunku do innych więźniow wzajemnosc nie zyczliwa,a nawet złoś-
liwa.-
- 6/ Zycie w obozie więźniow :
Praca w obozach trwała od switu do zmroku,a bardzo czeste nawet i w
nocy / bez przerwy/.-
Warunki pracy b.cięzkie,gdyz normy przypisane były tak duze,ze zadn
z więźniow nie mogli ich wyrobic.-
Wyzywienie bardzo marne.-Zalezalo ono bowiem od wyrobionej normy.-
/300 gr.chleba i 2 razy dziennie cieplej wody /.-
Dla tych ktorzy stale normy nie wyrabiali stosowane były kary karce-
ru i głedu.-
Wynagrodzenie getowkowe tak marne ze nie wystarczalo nawet na macher-
kę,i tez było zalezne od wyrobionej normy.-
Kto nie był w stanie wyrobic normy,nie mogli marzyc o zadnym wynagre-
dzeniu.-
Ubranie bardzo nędzne,pedarte,zniszczone,a zwlaszcza u tych,ktorzy
nie wyrabiali przepisowej normy.-
Obuwie z kory drzewa,z open samochodowych,i ze sznurkow.-
Zycie kolezenskie w obozach poprestu straszne,peniowaz Polacy zostali
później pomieszani z więźniami sowieckimi,przewaznie wyrafinowanymi
złodziejami i bandytami,ktorzy poprestu jawnie i bezkarnie rabowali
i znęcali się nad polskimi więźniami.-
- 7/ Stosunek władz N.K.W.D.do Polakow :
Władze NKWD.były ustosunkowane do Polakow bardzo nieprzychylnie.-
Sposob badania / przesłuchiwania / poprestu zastraszac.-
Przesłuchanie trwało zawsze po kilkanascie godzin bez przerwy,a cza-
sem więcej jak jedną a nawet 2 doby bez pozywienia.-
Podczas przesłuchiwania stosowane było bicie,kepanie i poprestu
sredniewieczne tortury,-
Propaganda komunistyczna była bardzo duza.-
Informacje o Polsce złe i nieprzychylnie.-
- 8/ Pomoc lekarska ,szpitale,smiertelnosc :
Pomoc lekarska w więzieniach obozach bardzo minimalna.-
Smiertelnosc duza.-
Nazwisk zmarlych nie pamietam.-
Wiecznie mowiono,ze faszysty polaka nie trzeba zalowac.-
- 9/ Czy i jaka łącznosc była z krajem i rodziną :
Łącznosc z częścią kraju ekupowaną przez Sowietow mozliwa - słaba.-
Z częścią kraju ekupowaną przez Niemcow / Protektoratem/ niemozliwa.-

10/ Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do Armii :
 Z obywatela pracy zostałem zwolniony dopiero w październiku 1941 r.
 Skierowałem się natychmiast na Buzułuk z zamiarem wstąpienia do Armii
 Polskiej.
 Do przyjeżdżając do Oramburga, zostałem poinformowany na stacji kol.
 przez Polskiego Oficera Informacyjnego kpt. /nazwiska nie pamiętam/
 że Buzułuk zapakowany i więcej odd. wojska Polskiego nie przyjmują.
 Kazano mi jechać w kierunku na Taszkient, Samarkand, gdzie rzekomo
 miała się tworzyć Armia Polska. - Podróż odbyłem bez najmniejszych
 środków do życia / z zebrany chleb /.
 Po przyjeździe do Samarkandy Polaki Officer Informacyjny rtm. Scheraut
 skierował mnie razem z innymi Polakami na roboty do kolchozów, ponieważ
 jeszcze dalszej organizacji Armii nie było.
 Warunki w kolchozach były straszne.
 Pracując od rana do nocy można było zarobić jedynie około 300 - 400
 gramów łepieszki. - Poza tym więcej nic. - O zarobieniu wzgl. utrzymaniu
 jakiegokolwiek edzieży nie było mowy.
 Ci którzy do pracy nie wychodzili, nie otrzymywali żadnego pożywienia.
 Warunki mieszkaniowe straszne.
 Zbierano mieszkanie w łopiankach, brud, zawszenie, bez żadnej poscieli,
 smietelnosc bardzo duza.
 Powyższe warunki trwały do dnia wstąpienia mego do Armii Polskiej,
 tj. do dnia 9.II.1942 r.

31. stycznia 1943 r.

Łubud Wojeiuch st. ogn.

/-/ Łubuda Wojeiuch st. ogn.